Prof. Dr. Nusret Fişek'i Saygı ve Özlemle Anıyoruz

Değerli bilim ve eylem insanı, çok yönlü bir önder ve Türkiye'de halk sağlığı uzmanlığının kurucusu olan Prof. Dr. Nusret Fişek, yurdumuzda çağdaş sağlık anlayışının da yerleşmesinde önemli bir öncü olmuştur. Nusret Fişek'in yaşamı hep tek bir hedefe yönelmiştir. Bu hedef hepimizin de amacı olan "insanımızın daha sağlıklı yaşaması" hedefidir. Prof. Dr. Nusret Fişek tüm yaşamı boyunca insan ve toplum sağlığı için en üst düzeyde savaşım vermiş, bilim insanlığıyla, yöneticiliğiyle, eğiticiliğiyle, barış severliğiyle ve demokratlığıyla bizlere her zaman örnek olmuştur. Nusret Fişek, tıp bilimini toplumsal bir bilim olarak görmüş, tıp ile sosyal bilimler arasında her zaman yakın bir ilişki kurmuştur. Hepsinden önemlisi, toplumun sağlık sorunlarını çözmede bilimsel sağlık politikaları üretmiştir.

Prof. Dr. Nusret Fişek'in bakteriyoloji, mikrobiyoloji, biyokimya, biyoistatistik, demografi gibi temel bilim dallarındaki uzmanlıklarının yanı sıra, tıbbi deontoloji, sağlık örgütlenmesi, sağlık yönetimi, eğitim ve iletişim gibi alanlarda da son derece başarılı çalışmaları vardır. Kısacası Nusret Fişek'in yaşamı bir bilimler mozayiğidir.

Kuşkusuz Prof. Dr. Nusret Fişek hocamızın en önemli eserlerinden birisi "Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi" yasasıdır. Bu yasa 1978 Alma Ata Bildirgesinden yıllarca önce temel sağlık hizmetleriyle ilgili pek çok ilkeyi yaşama geçirmiş, sağlık tanımına ve insan hakları bildirgesine göndermede bulunmuştur. Sosyalleştirme uygulaması sadece sağlık hizmetlerinin örgütlenmesini değil toplum katılımını da içerecek uygulamaları ülkemizde somut bir şekilde yaşama geçirmiştir. Ne yazık ki bu yasa yıllarca siyasi iktidarlar tarafından bilinçli bir şekilde engellenmiş ve en sonunda aile hekimliği uygulamasıyla birlikte ortadan kaldırılmıştır.

İdealist bir bilim insanı olan Prof. Dr. Nusret Fişek hocamızın eğitim konusunda da çağdaş ve çok yönlü yaklaşımları vardır. Hıfzıssıhha Okulu Müdürü olmasıyla birlikte okuldaki eğitim etkinlikleri somut bir şekilde artmış, hizmet içi eğitim programları geliştirmiş ve 1958 yılında başlattığı halk sağlığı eğitimiyle ülkemizdeki ilk halk sağlığı uzmanlarını yetiştirmiştir. Bugün kapatılmış bir okulu,

atıl bırakılmış laboratuvarları ve durdurulmuş aşı üretimiyle adeta bir ibret anıtı haline gelen Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsünün tekrar etkin bir hale getirilmesi ülkemizdeki tüm halk sağlığı uzmanlarının en içten dileğidir.

Nusret Fişek'in tıp eğitimine olan yaklaşımı da çağdaş ve çok boyutludur. Tıp öğrencisini hastanenin dışında, toplum içinde eğitme konusunda hep özel bir çabası olmuştur. Bu çabalarını Hacettepe Üniversitesinin Etimesgut ve Çubuk Sağlık, Eğitim ve Araştırma Bölgelerinde somut bir hale getirmiştir. Müdürlüğünü yaptığı Hacettepe Üniversitesi Toplum Hekimliği Enstitüsünde tüm öğrencilerin mezuniyet öncesi ve sonrası dönemlerde ve multi disipliner bir yapı içinde bu bölgelerde eğitim görmesini sağlamıştır. Hem tıp öğrencileri, hem halk sağlığı uzmanlık ve doktora öğrencileri bölgede toplum içinde çalışmış, hizmet sunmuş, eğitimler yapmış ve bölge halkının da katılımıyla birlikte ortak çalışmalar, hizmetler üretmişlerdir. Gene üzülerek belirtmek gerekir ki bu bölgeler de Sağlık Bakanlığı tarafından üniversitelerin elinden alınmış ve Sağlık, Eğitim ve Araştırma Bölgeleri kapatılmıştır.

Nusret Fişek hocamızın en önem verdiği konulardan birisi de demografidir. Sunulan hizmetin iyi planlanabilmesi için güvenilir bir nüfus ve sağlık verisine gereksinim olduğunu vurgulamış, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etüdleri Enstitüsünü bu amaçla kurmuştur. Nüfus Planlaması Hakkında Kanunun çıkartılmasına öncülük etmiş, Aile Planlaması kavramının ve hizmetlerinin geliştirilmesini sağlamıştır.

Prof. Dr. Nusret Fişek hocamız bireyin ve hekimin hakları konusunda da tıbbi deontolojiyi gündeme getirmiş, deontoloji ve etik kavramlarını salt hekimler açısından değil bütün toplum açısından ele almıştır. Aynı yaklaşımla bir hekim örgütlenmesi olan Tabip Odalarını da aslında hekimlerin en doğal örgütlenme hakkı olarak kabul etmiştir. Bir barış ve sevgi insanı olan Prof. Dr. Nusret Fişek uzun yıllar TTB Merkez Konsey Başkanlığı yapmıştır.

Prof. Dr. Nusret Fişek sağlık hizmetlerinin sunulmasında her zman kamu ağırlıklı bir modeli savunmuş, koruyucu hekimlik ilkelerinin ön planda olmasını istemiş ve toplumun tamamına hizmet götürecek geniş bir ekip anlayışına sahip bir model (Sağlık Ocağı) kurgulamıştır. Türkiye'nin sağlık sistemindeki sorunlarını çözmede Prof. Dr. Nusret Fişek hocamızın bu modelini bugün tekrar anımsamak gerekmektedir. Sağlık yönetimi konusunda da uzman bir kişi olan Nusret Fişek, Türkiye'nin sağlık yönetimi alanındaki sorunlarını da şöyle tanımlamıştır:

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ

"Türkiye'de sağlık yönetimi alanında yaşanan sorunları aşabilmek için halk sağlığı alanında hekimlere mezuniyet sonrası halk sağlığı uzmanlık eğitimi verilmeye başlanmıştır. Her yöneticinin sağlık mevzuatını ve bürokratik düzeni bilmesi gerekir ancak bu yeterli değildir. Sağlık hizmetleri ancak sağlık yönetimini bir bilim ve sanat olarak öğrenmiş kişilerin elinde gelişebilir".
Bu nedenle eğer Sağlık Bakanlığı politika yapıcıları halk sağlığı uzmanlarının öncelikle bölge sağlık yöneticisi konumunda istihdam edilmelerini hedeflerlerse, ülkemizin sağlık düzeyinin hızla iyileşmesine de önemli bir katkıda bulunmuş olacaklardır.

Nusret Fişek hocamız artık yanımızda değil. Bizlere ders anlatamaz ancak yazdığı kitap ve makaleler, oluşturduğu ilkeler ve yaşamı boyunca yaptıklarıyla bizlere yol göstermeye devam etmektedir. Nusret Fişek'i anmak ancak O'nun savunduğu ilke ve uygulamaları yaşatmakla olanaklı olabilir. Bu çağdaş ve demokrat insana layık olamayanların ise O'nun insanca yaşam öğretisini anlamaları beklenemez.

Değerli bilim ve eylem insanı, çok yönlü bir önder, ülkemizde çağdaş sağlık hizmetleri anlayışının yerleşmesinde "Sosyalleştirme" kanunuyla önemli bir rol oynamış; Hıfzıssıhha Okulu müdürlüğü sırasında Türkiye'de halk sağlığı uzmanlık eğitimini başlatan ve Hacettepe Üniversitesi'nde Toplum Hekimliği Enstitüsünü kurulmasıyla birlikte, ülkemizde halk sağlığı anabilim dallarının açılmasına öncülük etmiş olan hocamız Prof. Dr. Nusret Fişek'i bugün ölümünün yıl dönümünde saygı, sevgi ve minnetle anıyoruz. O'nun savunduğu ilke ve uygulamaları yaşatmak görevimiz olacaktır. HASUDER olarak halk sağlığı alanındaki mücadelemiz Nusret Fişek hocamızın saygın ve sevgili aydınlığıyla güçlenerek devam edecektir.

03 Kasım 2026
HASUDER Yönetim Kurulu

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ
Korkut Reis Mah. İlkiz Sok. Aksoy İş Merkezi No:17/2 Çankaya/ANKARA
Tel: 0 555 9920332
www.hasuder.org genelsekreterhasuder@gmail.com